EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 4.12.2023
COM(2023) 756 final

2023/0440 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Maailma Kaubandusorganisatsiooni 13. ministrite konverentsil Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse nõukogu otsust, millega määratakse kindlaks Maailma Kaubandusorganisatsiooni 13. ministrite konverentsil liidu nimel võetav seisukoht seoses mitme otsuse kavandatava vastuvõtmisega.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamisleping („WTO asutamisleping“)

Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu (edaspidi „WTO asutamisleping“) eesmärk on saavutada lepingu preambulis nimetatud eesmärgid. Leping jõustus 1. jaanuaril 1995.

Euroopa Liit on lepingu osaline[1]. Kõik 27 liikmesriiki on samuti lepingu osalised. Maailma Kaubandusorganisatsioon võib otsuseid vastu võtta WTO asutamislepingus sätestatud korras.

2.2. Maailma Kaubandusorganisatsiooni ministrite konverents

Ministrite konverents on WTO kõrgeim otsuseid tegev organ, mis tuleb kokku vähemalt kord kahe aasta jooksul. Õiguslikel asjaoludel ja praktikas võetakse otsused vastu konsensuse alusel.

Ministrite konverentsi järgmine kohtumine toimub 26.–29. veebruaril 2024 Abu Dhabis, Araabia Ühendemiraatides.

2.3. WTO ministrite konverentsi kavandatavad aktid

29. veebruaril 2024 võib WTO 13. ministrite konverents võtta vastu otsused, mis käsitlevad järgmist:

1. Vaidluste lahendamise reform
2. Kalandustoetused
3. Toiduga kindlustatus
4. Läbipaistvuse parandamine põllumajanduses
5. Riigivaru loomine toiduga kindlustuse jaoks
6. Siseriiklikud põllumajandustoetused
7. Ekspordipiirangud põllumajanduses
8. Ekspordikonkurents põllumajanduses
9. Turulepääs põllumajanduses
10. Põllumajanduse erikaitsemehhanism
11. Puuvill
12. Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide erand
13. Eri- ja diferentseeritud kohtlemine

[1] Nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsus 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994) (EÜT L 336, 23.12.1994, lk 1).

14. Ettepanek vähim arenenud riigi staatusest väljumise kohta – „toetusmeetmed“ mitmetes konkreetsetes WTO lepingutes ja otsustes (2. lisa)

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Käesoleva ettepaneku eesmärk on võimaldada ELil ühineda WTOs võimaliku konsensusega kavandatavate õigusaktide vastuvõtmisel ministrite konverentsil.

Kuigi veel ei ole selge, kas ja kuivõrd WTO liikmed kavandatavate õigusaktide suhtes konsensuse saavutavad, tuleb nõukogul ELi poolt WTO 13. ministrite konverentsil võetav seisukoht ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 alusel ette kindlaks määrata[2].

Tuleb märkida, et ELi seisukohta toetada elektroonilise edastuse tollimaksumoratooriumi pikendamist ning 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe XXIII artikli lõike 1 punktides b ja c ettenähtud liiki kaebuste (mitterikkumise ja muude olukordadega seotud kaebused) moratooriumi pikendamist ei lisata käesolevasse ettepanekusse, kuna nõukogu 27. novembri 2015. aasta otsuses (EL) 2015/2236 on sätestatud, et seda saab teha tähtajatult.

Käesolev ettepanek hõlmab järgmisi küsimusi, milles võidakse otsuseid teha:

- **Vaidluste lahendamise reform:** 2022. aasta juunis Genfis toimunud 12. ministrite konverentsil võtsid WTO liikmed kohustuse pidada arutelusid, et 2024. aastaks oleks kõigile liikmetele kättesaadav täielikult ja hästi toimiv vaidluste lahendamise süsteem. Need arutelud käivad ja liit püüab vaidluste lahendamise süsteemi sisuliselt reformida, et võtta arvesse liikmete huve, säilitades samal ajal selle põhijooned, mis toetavad reeglitel põhinevat mitmepoolset kaubandussüsteemi. Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust.
- **Kalandustoetused:** WTO püüab saavutada mitmepoolset kokkulepet lisasätete kohta, millega saavutataks laiaulatuslik kokkulepe kalandustoetuste kohta kooskõlas ÜRO kestliku arengu eesmärgi nr 14 alaeesmärgiga nr 6 (edaspidi „kestliku arengu eesmärk 14.6“), milles riigipead leppisid kokku 2015. aastal. WTO ministrite 17. juuni 2022. aasta otsusega (WT/MIN(22)/33) võeti vastu kalandustoetuste leping ja kutsuti samal ajal üles sõlmima laiaulatuslikku kalandustoetuste lepingut. Käivad läbirääkimised täiendavate sätete asjus ja EL peaks toetama kokkulepitud tulemust.
- **Toiduga kindlustatus:** WTO peab võtma ülemaailmsete keskkonnaprobleemide kontekstis meetmeid, et reageerida praegustele probleemidele toiduga kindlustatuse alal, mida süvendavad Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu Ukraina vastase agressiooni tagajärjed. Eeldatakse, et toiduga kindlustatuse teema on 13. ministrite konverentsi tulemuste oluline osa. Peale selle kiitsid ministrid 12. ministrite konverentsil heaks deklaratsiooni toiduga kindlustamatusega seotud hädaolukorra meetmete kohta (WT/MIN(22)/28, WT/L/1139), milles tehti põllumajanduskomisjonile ülesandeks koostada spetsiaalne tööprogramm, et uurida võimalusi, kuidas muuta otsus meetmete kohta, mis puudutavad reformiprogrammi võimalikku negatiivset mõju vähim arenenud riikidele ja toiduainete netoimportijariikidele (Marrakechi otsus) tõhusamaks ja toimivamaks. Samal ajal tehti liikmetele ülesandeks võtta arvesse vähim arenenud riikide ja toiduainete netoimportijariikide vajadusi suurendada oma vastupanuvõimet teravale toiduga

[2] Kui konsensus vormistatakse vastupidi ootustele WTO asutamislepingut muutvas rahvusvahelises lepingus või teatavate WTO liikmete vahel sõlmitud rahvusvahelises mitmepoolses lepingus, teeks komisjon ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 alusel vajalikud ettepanekud pärast seda, kui WTO 13. ministrite konverents või asjaomased WTO liikmed on aktid vastu võtnud ja need on WTO 13. ministrite konverentsi jooksul allakirjutamiseks avatud.

seotud ebastabiilsusele reageerimisel, sealhulgas kaaluda paindlike võimaluste kasutamist, et toetada oma põllumajandustootmist ja suurendada hädaolukorras omamaist toiduga kindlustatust. Liikmed on ühiselt kehtestanud 2023. aasta novembri lõpu tähtaja, et viia lõpule tööprogramm ja koostada mõned ühised soovitused. EL peaks toetama kokkulepitud tulemust.

- **Läbipaistvuse parandamine põllumajanduses:** EL usub, et tema ettepanek (RD/AG/110), mis käsitleb paremaid vahendeid teabe jagamiseks põllumajanduspoliitika kohta, võiks olla aluseks 13. ministrite konverentsil tehtavale otsusele. See ettepanek sisaldab konkreetseid ideid läbipaistvuse parandamiseks ekspordipiirangute ja ekspordikonkurentsi valdkonnas. Läbipaistvuse parandamine võiks olla osa terviklikust lahendusest toidu- ja põllumajandusturgude praegustele probleemidele ning samal ajal ka praeguste toiduga kindlustatuse probleemide lahenduse osa. EL peaks toetama kokkulepitud tulemust selles valdkonnas.

- **Riigivaru loomine toiduainetega kindlustamiseks:** Läbirääkimiste tulemusel soovitakse leppida kokku nn püsivas tulemuses, mis täidaks eesmärki, mis nähti ette Balil toimunud WTO ministrite konverentsi 7. detsembri 2013. aasta otsuses toiduga kindlustatuseks riigivaru loomise kohta (WT/MIN(13)/38-WT/L/913), nii nagu seda on tõlgendatud WTO peanõukogu 27. novembri 2014. aasta otsuses (WT/L/939). Seda eesmärki korrati Nairobi ministrite konverentsi 19. detsembri 2015. aasta otsuses (WT/MIN(15)/44-WT/L/979). EL peaks toetama kokkulepitud tulemust selles valdkonnas.

- **Siseriiklikud põllumajandustoetused:** Läbirääkimised kaubandust moonutava mõjuga siseriiklike toetuste üle põhinevad WTO põllumajanduslepingu artiklil 20 ja on hõlmatud Doha arengukavaga seotud volitustega, nagu on ette nähtud ministrite konverentsi 14. novembri 2001. aasta Doha deklaratsioonis (WT/MIN(01)/DEC/1). EL peaks toetama kokkulepitud tulemust selles valdkonnas.

- **Ekspordipiirangud põllumajanduses:** Läbirääkimised ekspordipiirangute üle põllumajanduses on näidanud, et suur osa WTO liikmetest toetab ekspordikeeldude ja -piirangute suuremat läbipaistvust ja prognoositavust ning asjakohaste põhimõtete parandamist. Arvestades küsimuse olulisust, peaks EL jätkuvalt toetama ettepanekuid võtta selles küsimuses vastu ministrite otsus, mis võiks olla 13. ministrite konverentsi toiduga kindlustatuse tulemuse oluline element. EL peaks toetama kokkulepitud tulemust.

- **Ekspordikonkurents põllumajanduses:** Vaja on püüda parandada nii läbipaistvust kui ka ekspordikonkurentsi eeskirju. On mõningane võimalus, et 13. ministrite konverentsiga läbipaistvus paraneb. EL lisas sellega seoses mitu ideed meie ettepanekusse (RD/AG/110) paremate teabe jagamise vahendite kohta põllumajanduses. Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust.

- **Turulepääs põllumajanduses:** Arutelud põllumajanduses laiaulatuslike turulepääsu käsitlevate läbirääkimiste üle on kinnitanud, et lähiajal on huvi WTOs oluliste tariifide vähendamise üle peetavate läbirääkimiste taaselavdamise vastu piiratud ja realistlik võimalus selleks puudub. Turulepääs on siiski osa tasakaalust muude valdkondadega, eelkõige riigisisese toetusega. EL peaks toetama kokkulepitud tulemust.

- **Põllumajanduse erikaitsemehhanism:** Arutelud põllumajanduse erikaitsemehhanismi üle on jätkunud vastavalt esitatud ettepanekutele ja Nairobi ministrite konverentsi otsusele (WT/MIN(15)/43 – WT/L/978). ELil huvi on tagada,

et ühtse järelevalvemehhanismi üle ei peetaks läbirääkimisi eraldiseisva elemendina, vaid osana laiematest turulepääsu käsitlevatest läbirääkimistest. EL peaks toetama kokkulepitud tulemust.

- **Puuvill:** Puuvilla käsitlevad arutelud on jätkunud ministrite Balil tehtud puuvilla käsitleva otsuse (WT/MIN(13)/41 – WT/L/916) punktides 5, 6 ja 7 ning ministrite Nairobis tehtud puuvilla käsitleva otsuse (WT/MIN(15)/46 – WT/L/981) lõikes 14 sätestatud raamistikus. EL peaks toetama kokkulepitud tulemust selles valdkonnas.

- **Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide erand:** Läbirääkimised on osa WTOs käimasolevatest aruteludest selle üle, kuidas kaubandussüsteem saaks parandada COVID-19 vaktsiinide, diagnostika- ja ravimeetodite kättesaadavust kogu maailmas. 12. ministrite konverents võttis vastu ministrite otsuse, milles käsitletakse nõuetele vastavate WTO liikmete võimalust lubada oma tootjatel toota COVID-19 vaktsiine ilma patendiomanike nõusolekuta. Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspekte käsitleva otsuse kohaldamisala hõlmab COVID-19 vaktsiine ning nende tootmiseks vajalikke koostisosi ja protsesse. Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspekte käsitleva otsuse vastuvõtmise ajal puudus WTO liikmete seas üksmeel selles, kas see peaks hõlmama ka COVID-19 diagnostikat ja ravi. Kompromissi osana on intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspekte käsitlevas otsuses sätestatud, et hiljemalt kuus kuud pärast selle otsuse vastuvõtmise kuupäeva teevad liikmed otsuse selle laiendamise kohta, et hõlmata COVID-19 diagnostika ja ravimite tootmine ja tarnimine. Vaatamata 2022. aasta juulist detsembrini toimunud aruteludele WTO liikmed konsensust ei saavutatud. WTO peanõukogu leppis 2022. aasta detsembris kokku arutelu jätkamises, kuid ei määranud kindlaks läbirääkimiste lõpuleviimise tähtaega. Eeldatakse, et otsus selle kohta, kas laiendada intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspekte käsitleva otsuse kohaldamisala COVID-19 diagnostikale ja ravile, tehakse 13. ministrite konverentsil.

  Arvestades selle küsimuse olulisust, peaks EL ühinema WTO võimaliku konsensusega kavandatava akti vastuvõtmise suhtes 13. ministrite konverentsil. Samal ajal tuleks WTO liikmete vaheliste arutelude tulemusena leida õige tasakaal COVID-19 pandeemia põhjustatud rahvatervisealase hädaolukorra lahendamise ja tervishoiuvaldkonna innovatsioonistiimulite säilitamise vahel.

- **Eri- ja diferentseeritud kohtlemine:** Läbirääkimised eri- ja diferentseeritud kohtlemise sätete üle, sealhulgas arutelu raames G-90 (Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühm) mõnede ettepanekute üle sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete ning tehniliste kaubandustõkete kohta ning Aafrika rühma poliitikaruumi käsitlevate ettepanekute üle sellistes valdkondades nagu subsiidiumid, kaubandusega seotud investeerimismeetmed ja tehnosiire intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektides, võivad viia tulemusteni 13. ministrite konverentsil – näiteks selgitatakse seal olemasolevaid sätteid või võimaldatakse täiendavat eri- ja diferentseeritud kohtlemist vähim arenenud riikidele ja teatavatele arenguriikidele. Võttes arvesse seisukohtade lahknevust läbirääkimistel, näeb EL võimaliku tulemusena, et need teemad saavad 13. konverentsi järgse tööprogrammi osaks või muid tulemusi, mis ei eelda WTO lepingute muutmist.

- **Ettepanek vähim arenenud riigi staatusest väljumise kohta – „toetusmeetmed“ mitmetes konkreetsetes WTO lepingutes ja otsustes (2. lisa):** Käimas on läbirääkimised vähim arenenud riikide rühma ettepanekute üle, mis on loetletud 2. lisas ja mis käsitlevad järgmisi toetusmeetmeid sujuvama ülemineku tagamiseks vähim arenenud riikide kategooriast väljuvatele WTO liikmetele: i) pikendada

sobivaks ajavahemikuks mitmete konkreetsete WTO lepingute ja otsuste eri- ja diferentseeritud kohtlemise sätteid; ii) vabastada nimetatud lepingud ja otsused sobivaks ajavahemikuks WTO vaidluste lahendamise mehhanismi kohastest meetmetest ning iii) tagada sobivaks ajavahemikuks jätkuv juurdepääs kõigile vähim arenenud riikidele suunatud tehnilise abi ja suutlikkuse suurendamise programmidele ja rahastamisvahenditele, mida pakutakse WTO süsteemi raames. Kui peaks osutuma vajalikuks ministrite tasandi tulemus, peaks EL kokkulepitud tulemust toetama. Selline tulemus võiks pikendada rangelt piiratud ajaks teatavaid vähim arenenud riike käsitlevaid sätteid hiljuti sellest staatusest väljunud riikide jaoks.

Kuna läbirääkimised kõigi eespool nimetatud elementide üle on praegu käimas, eeldab komisjon, et nõukogu võtab vastu otsuse läbirääkimiste tulemusi käsitleva ELi seisukoha kohta siis, kui asjaomaste tekstidega seotud olukord on ministrite konverentsi ajal selgeks saanud.

Algatus on täielikult kooskõlas poliitikavaldkonnas kehtivate õigusnormidega. Sarnaseid otsuseid on ette valmistatud eelmisteks WTO ministrite konverentsideks, sealhulgas viimati 2022. aastal toimunud WTO 12. ministrite konverentsiks.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et võetakse vastu otsused, millega kehtestatakse „*lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku*“.

Mõiste „*õigusliku toimega aktid*“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „*võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu*“[3].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhtumil

WTO ministrite konverents on WTO asutamislepinguga loodud organ, millel on WTO lepingu artikli IV lõike 1 kohaselt pädevus võtta vastu otsuseid kõigis mitmepoolsete kaubanduslepingutega hõlmatud küsimustes, sh õigusliku toimega otsuseid.

Eespool osutatud kavandatud aktid on õigusliku toimega aktid, kuna need võivad mõjutada liidu õigusi ja kohustusi kehtiva rahvusvahelise õiguse alusel.

Kavandatavate õigusaktidega ei täiendata ega muudeta lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on kavandatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui

[3] Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. oktoober 2014, Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

kavandatava õigusaktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning ühte neist võib pidada peamiseks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus, nimelt peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav materiaalõiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhtumil

Kavandatavate õigusaktide peamine eesmärk ja sisu on seotud ühise kaubanduspoliitikaga.

Kavandatava otsuse materiaalõiguslik alus on seega ELi toimimise lepingu artikkel 207.

4.3. Järeldus

Ettepanekus esitatud otsuse õiguslik alus peaks seega olema ELi toimimise lepingu artikkel 207 koostoimes artikli 218 lõikega 9.

2023/0440 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Maailma Kaubandusorganisatsiooni 13. ministrite konverentsil Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liit sõlmis Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamist käsitleva Marrakechi lepingu (edaspidi „WTO leping“) 22. detsembril 1994 nõukogu otsusega 94/800/EÜ[4] ning see jõustus 1. jaanuaril 1995.

(2) WTO asutamislepingu artiklite IV:1 ja IX:1 kohaselt võib Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) ministrite konverents vastu võtta otsuseid konsensuse alusel.

(3) WTO ministrite konverents võib oma 13. kohtumisel 26.–29. veebruaril 2024 võtta vastu otsused, mis käsitlevad vaidluste lahendamise reformi, kalandustoetusi, kaubandust ja toiduga kindlustatust, läbipaistvuse parandamist põllumajanduses, riigivaru loomist toiduga kindlustatuse jaoks, siseriiklikke põllumajandustoetusi, ekspordipiiranguid ja ekspordikonkurentsi põllumajanduses, põllumajandustoodete turulepääsu, erikaitsemehhanismi põllumajanduses, puuvilla, intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide erandit, eri- ja diferentseeritud kohtlemist ning ettepanekut vähim arenenud riigi staatusest väljumise kohta – 2. lisa.

(4) On asjakohane määrata kindlaks WTO ministrite konverentsil liidu nimel vastu võetav seisukoht, sest otsused on liidu jaoks siduvad.

(5) Vaidluste lahendamise reformi arutelu on toimunud arvestades liikmete 12. ministrite konverentsil võetud kohustust „pidada arutelusid, et 2024. aastaks oleks kõigile liikmetele kättesaadav täielikult ja hästi toimiv vaidluste lahendamise süsteem“ (WT/MIN(22)/W/16). Need arutelud käivad ja liit püüab vaidluste lahendamise süsteemi sisuliselt reformida, et võtta arvesse liikmete huve, säilitades samal ajal selle põhijooned, mis toetavad reeglitel põhinevat mitmepoolset kaubandussüsteemi. Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust.

(6) WTO püüab saavutada mitmepoolset kokkulepet lisasätete kohta, millega saavutataks laiaulatuslik kokkulepe kalandustoetuste kohta kooskõlas ÜRO kestliku arengu eesmärgi nr 14 alaeesmärgiga nr 6 (edaspidi „kestliku arengu eesmärk 14.6“), milles riigipead leppisid kokku 2015. aastal. WTO ministrite 17. juuni 2022. aasta otsusega (WT/MIN(22)/33) võeti vastu kalandustoetuste leping ja kutsuti samal ajal üles

[4] EÜT L 336, 23.12.1994, lk 1.

sõlmima laiaulatuslikku kalandustoetuste lepingut. Käivad läbirääkimised täiendavate sätete asjus ja EL peaks toetama kokkulepitud tulemust.

(7) WTO peab võtma ülemaailmsete keskkonnaprobleemide, kliimamuutuste ja sellega seotud looduskatastroofide, bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja saaste kontekstis meetmeid, et reageerida praegustele probleemidele toiduga kindlustatuse alal, mida süvendavad Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu Ukraina vastase agressiooni tagajärjed. Eeldatakse, et toiduga kindlustatuse teema on 13. ministrite konverentsi tulemuste oluline osa. Peale selle kiitsid ministrid 12. ministrite konverentsil heaks deklaratsiooni toiduga kindlustamatusega seotud hädaolukorra meetmete kohta (WT/MIN(22)/28, WT/L/1139), milles tehti põllumajanduskomisjonile ülesandeks koostada spetsiaalne tööprogramm, et uurida võimalusi, kuidas muuta otsus meetmete kohta, mis puudutavad reformiprogrammi võimalikku negatiivset mõju vähim arenenud riikidele ja toiduainete netoimportijariikidele (Marrakechi otsus) tõhusamaks ja toimivamaks. Samal ajal tehti liikmetele ülesandeks võtta arvesse vähim arenenud riikide ja toiduainete netoimportijariikide vajadusi suurendada oma vastupanuvõimet teravale toiduga seotud ebastabiilsusele reageerimisel, sealhulgas kaaluda paindlike võimaluste kasutamist, et toetada oma põllumajandustootmist ja suurendada hädaolukorras omamaist toiduga kindlustatust. Liikmed on ühiselt kehtestanud 2023. aasta novembri lõpu tähtaja, et viia lõpule tööprogramm ja koostada mõned ühised soovitused. Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust.

(8) Liidu ettepanek (RD/AG/110), mis käsitleb paremaid vahendeid teabe jagamiseks põllumajanduspoliitika kohta, on aluseks 13. ministrite konverentsil tehtavale otsusele. See ettepanek sisaldab konkreetseid ideid läbipaistvuse parandamiseks ekspordipiirangute ja ekspordikonkurentsi valdkonnas. Läbipaistvuse parandamine võiks olla osa terviklikust lahendusest toidu- ja põllumajandusturgude praegustele probleemidele ning samal ajal ka praeguste toiduga kindlustatuse probleemide lahenduse osa. Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust selles valdkonnas.

(9) Läbirääkimiste tulemusel riigivaru loomise üle toiduga kindlustatuse jaoks soovitakse leppida kokku nn püsivas tulemuses, mis täidaks eesmärki, mis nähti ette Balil toimunud WTO ministrite konverentsi 7. detsembri 2013. aasta otsuses toiduga kindlustatuseks riigivaru loomise kohta (WT/MIN(13)/38-WT/L/913), nii nagu seda on tõlgendatud WTO peanõukogu 27. novembri 2014. aasta otsuses (WT/L/939). Seda eesmärki korrati Nairobi ministrite konverentsi 19. detsembri 2015. aasta otsuses (WT/MIN(15)/44-WT/L/979). Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust.

(10) Läbirääkimised kaubandust moonutava mõjuga siseriiklike toetuste üle põhinevad WTO põllumajanduslepingu artiklil 20 ja on hõlmatud Doha arengukavaga seotud volitustega, nagu on ette nähtud ministrite konverentsi 14. novembri 2001. aasta Doha deklaratsioonis (WT/MIN(01)/DEC/1). Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust selles valdkonnas.

(11) Läbirääkimised ekspordipiirangute üle põllumajanduses on näidanud, et suur osa WTO liikmetest toetab ekspordikeeldude ja -piirangute suuremat läbipaistvust ja prognoositavust ning asjakohaste põhimõtete parandamist. Arvestades küsimuse olulisust, peaks liit jätkuvalt toetama ettepanekut võtta selles küsimuses vastu ministrite otsus, mis võiks olla 13. ministrite konverentsi toiduga kindlustatuse paketi oluline element. Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust.

(12) Vaja on püüda parandada nii läbipaistvust kui ka ekspordikonkurentsi eeskirju. On mõningane võimalus, et 13. ministrite konverentsiga läbipaistvus paraneb. Liit lisas

sellega seoses mitu ideed oma kaastoetatavasse ettepanekusse (RD/AG/110) võtta vastu ministrite otsus läbipaistvuse parandamise kohta põllumajanduses. Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust.

(13) Arutelud põllumajanduses turulepääsu käsitlevate läbirääkimiste üle on näidanud, et lähiajal ei ole WTOs tariifide vähendamise üle peetavate läbirääkimiste jätkamiseks mingit realistlikku võimalust. Turulepääs on siiski osa tasakaalust muude valdkondadega, eelkõige riigisisese toetusega. Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust.

(14) Arutelud põllumajanduse erikaitsemehhanismi üle on jätkunud vastavalt esitatud ettepanekutele ja Nairobi ministrite konverentsi otsusele (WT/MIN(15)/43 – WT/L/978). Sellest hoolimata on liidul huvi tagada, et ühtse järelevalvemehhanismi üle ei peetaks läbirääkimisi eraldiseisva elemendina, vaid osana laiematest turulepääsu käsitlevatest läbirääkimistest. Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust.

(15) Puuvilla käsitlevad arutelud on jätkunud ministrite Balil tehtud puuvilla käsitleva otsuse (WT/MIN(13)/41 – WT/L/916) punktides 5, 6 ja 7 ning ministrite Nairobis tehtud puuvilla käsitleva otsuse (WT/MIN(15)/46 – WT/L/981) lõikes 14 sätestatud raamistikus. Liit peaks toetama kokkulepitud tulemust selles valdkonnas.

(16) Läbirääkimised on osa WTOs käimasolevatest aruteludest selle üle, kuidas kaubandussüsteem saaks parandada COVID-19 vaktsiinide, diagnostika- ja ravimeetodite kättesaadavust kogu maailmas. 12. ministrite konverents võttis vastu ministrite otsuse, milles käsitletakse nõuetele vastavate WTO liikmete võimalust lubada oma tootjatel toota COVID-19 vaktsiine ilma patendiomanike nõusolekuta. Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspekte käsitleva otsuse kohaldamisala hõlmab COVID-19 vaktsiine ning nende tootmiseks vajalikke koostisosi ja protsesse. Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspekte käsitleva otsuse vastuvõtmise ajal puudus WTO liikmete seas üksmeel selles, kas see peaks hõlmama ka COVID-19 diagnostikat ja ravi. Kompromissi osana on intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspekte käsitlevas otsuses sätestatud, et hiljemalt kuus kuud pärast selle otsuse vastuvõtmise kuupäeva teevad liikmed otsuse selle laiendamise kohta, et hõlmata COVID-19 diagnostika ja ravimite tootmine ja tarnimine. Vaatamata 2022. aasta juulist detsembrini toimunud aruteludele WTO liikmed konsensust ei saavutatud. WTO peanõukogu leppis 2022. aasta detsembris kokku arutelu jätkamises, kuid ei määranud kindlaks läbirääkimiste lõpuleviimise tähtaega. Eeldatakse, et otsus selle kohta, kas laiendada intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspekte käsitleva otsuse kohaldamisala COVID-19 diagnostikale ja ravile, tehakse 13. ministrite konverentsil. Arvestades selle küsimuse olulisust, peaks EL ühinema WTO võimaliku konsensusega kavandatava akti vastuvõtmise suhtes 13. ministrite konverentsil. Samal ajal tuleks WTO liikmete vaheliste arutelude tulemusena leida õige tasakaal COVID-19 pandeemia põhjustatud rahvatervisealase hädaolukorra lahendamise ja tervishoiuvaldkonna innovatsioonistiimulite säilitamise vahel.

(17) Läbirääkimised eri- ja diferentseeritud kohtlemise sätete üle, sealhulgas arutelu raames G-90 (Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühm) mõnede ettepanekute üle sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete ning tehniliste kaubandustõkete kohta ning Aafrika rühma poliitikaruumi käsitlevate ettepanekute üle sellistes valdkondades nagu subsiidiumid, kaubandusega seotud investeerimismeetmed ja tehnosiire intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektides, võivad viia ministrite tasandi tulemusteni 13. ministrite konverentsil – näiteks selgitatakse seal olemasolevaid sätteid või võimaldatakse täiendavat eri- ja diferentseeritud kohtlemist

vähim arenenud riikidele ja teatavatele arenguriikidele. Võttes arvesse seisukohtade lahknevust läbirääkimistel, näeb EL võimaliku tulemusena, et need teemad saavad 13. konverentsi järgse tööprogrammi osaks või muid tulemusi, mis ei eelda WTO lepingute muutmist.

(18) Käimas on läbirääkimised vähim arenenud riikide rühma ettepanekute üle, mis on loetletud 2. lisas ja mis käsitlevad järgmisi toetusmeetmeid sujuvama ülemineku tagamiseks vähim arenenud riikide kategooriast väljuvatele WTO liikmetele: i) pikendada sobivaks ajavahemikuks mitmete konkreetsete WTO lepingute ja otsuste eri- ja diferentseeritud kohtlemise sätteid; ii) vabastada nimetatud lepingud ja otsused sobivaks ajavahemikuks WTO vaidluste lahendamise mehhanismi kohastest meetmetest ning iii) tagada sobivaks ajavahemikuks jätkuv juurdepääs kõigile vähim arenenud riikidele suunatud tehnilise abi ja suutlikkuse suurendamise programmidele ja rahastamisvahenditele, mida pakutakse WTO süsteemi raames. Kui peaks osutuma vajalikuks ministrite tasandi tulemus, peaks EL kokkulepitud tulemust toetama. Selline tulemus võiks pikendada rangelt piiratud ajaks teatavaid vähim arenenud riike käsitlevaid sätteid hiljuti sellest staatusest väljunud riikide jaoks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

WTO 13. ministrite konverentsil liidu nimel võetav seisukoht on järgmine:

Ühineda WTO liikmete saavutatud konsensusega, et võtta vastu otsused, mis käsitlevad vaidluste lahendamise reformi, kalandustoetusi, kaubandust ja toiduga kindlustatust, läbipaistvuse parandamist põllumajanduses, riigivaru loomist toiduga kindlustatuse jaoks, siseriiklikke põllumajandustoetusi, ekspordipiiranguid ja ekspordikonkurentsi põllumajanduses, põllumajandustoodete turulepääsu, erikaitsemehhanismi põllumajanduses, puuvilla, intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide erandit, eri- ja diferentseeritud kohtlemist ning ettepanekut vähim arenenud riigi staatusest väljumise kohta – „toetusmeetmed“ mitmetes konkreetsetes WTO lepingutes ja otsustes (2. lisa).

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja